

היום נלמד בעזרת ה':

מגילה דף כד

(בעמוד הקודם)

משנה: ולא יקרא למתורגמן וכו'! בזמנם היה המתורגמן מתרגם לעם את קריאת התורה לארמית כדי שיבינו, המשנה אומרת שהבעל קורא לא יקרא כמה פסוקים ברצף ואח"כ המתורגמן יתרגם אותם, אלא יקרא בכל פעם פסוק אחד והמתורגמן יתרגם אותו, לפי שאנו חוששים שמא המתורגמן (שהיה מתרגם בעל פה) יטעה. אבל בבניא יכול לקרוא שלושה פסוקים ברצף, לפי שלא אכפת לנו אם המתורגמן יטעה, משום שאין בבניא דברים שהם הוראה למעשה. אבל אם שלושת פסוקי הנביא היו שלוש פרשיות נפרדות, קורא למתורגמן אחד אחד.

מדלגים בבניא: מפרשה אחת לפרשה אחרת. אבל לא מדלגים בתורה, לפי שהשומע את הבעל קורא קופץ ממקום למקום אין ליבו מיושב לשמוע.

ועד כמה מדלג בבניא? עד כדי שלא יפסוק המתורגמן, כלומר שלא ידלג ממקום למקום אלא אם כן יוכל להספיק לגלול את הספר ממקום שקורא בו למקום שמדלג אליו לפני שהמתורגמן יגמור לתרגם, משום שאין זה כבוד הציבור שימתינו בשתיקה.

נמרא: קורא אחרי מות ואך בעשור וכו'! הכהן הגדול היה קורא ביוה"כ את סדר עבודת היום שבפרשת 'אחרי מות', ואח"כ מדלג לפרשת 'אך בעשור', וזה סותר לדברי המשנה שאמרה שלא מדלגים בתורה.

אביי מתרץ: הפרשיות שהכהן גדול היה קורא היו סמוכות, והיה זה 'בכדי שלא יפסוק המתורגמן' שמותר לדלג.

דחיית התירוץ: ההיתר לדלג 'בכדי שיפסוק המתורגמן' הוא רק בבניא, ולא בתורה.

אביי מתרץ תירוץ אחר: הפרשיות שהכהן גדול היה קורא עוסקות בעניין אחד, ואף שהוא מדלג אין זה מבלבל את השומעים, ומשנתנו שאסרה לדלג בתורה עוסקת באופן שמדלג מעניין אחד לעניין אחר לגמרי.

(המשך בדף הבא ↓)

והתניא: בניחותא, כלומר וכן למדנו בבירייתא שמדלגים בתורה בעניין אחד.

משנה: מי שרגיל להפטיר בבניא, תקנו חכמים שיהיה פורס על שמע וכו'. ואם המפטיר היה קטן, אביו או רבו עוברים בשבילו.

קטן... אבל אינו פורס על שמע וכו': לפי שאינו מחוייב בזה, ואינו יכול להוציא אחרים ידי חובה במה שהוא בעצמו אינו מחוייב. ואינו נושא את כפיו אם הוא כהן, שאין זה כבוד הציבור להיות כפופים לברכתו.

פוחח: שכל רגליו מגולות (אבל אם רק כפות רגליו מגולות יכול לעבור לפני התיבה), ויש מפרשים שלבוש בגדים קרועים, יכול לפרוס על שמע משום שהוא מחוייב בזה ויכול להוציא אחרים, אבל אינו קורא בתורה משום כבוד התורה, ואינו נושא את כפיו משום כבוד הציבור.

גמרא: הטעם שתיקנו שהמפטיר בבניא פורס על שמע וכו': לדעת רב פפא - משום כבוד, כלומר שכיון שהוא הסכים לעשות דבר שאינו לפי כבודו (= שהרי אפילו קטן יכול להפטיר בבניא) לכן תיקנו לו שיפרוס על שמע וכו' לכבודו. לדעת רבה בר שמי - משום ריב, כלומר שהמפטיר בבניא יריב עם השליח ציבור על שנטל שכר ואילו הוא אינו נוטל שכר.

ההבדל בין השיטות הוא - כשהשליח ציבור אינו נוטל שכר, שמשום מריבה אין לחשוש אבל עדיין נשאר הטעם של משום כבוד.

הרבה צפו לדרוש במרכבה: כלומר גם אם הסומא לא ראה מאורות מימיו אפשר להסביר לו מה הם והוא יבין, כמו שהלומדים את מעשה המרכבה מבינים גם בלי לראות את הנבואה. הגמרא דוחה שלימוד מעשה מרכבה תלוי בהבנת הלב ואילו הברכה על המאורות תלויה בהנאה שאין לאדם עיור.

וכי מה אכפת ליה לעיור בין אפילה: ומדוע כתוב שהעיור ממשש 'באפילה', והרי אין לו שום משמעות בכך שזו אפילה, שהרי בכל מקרה הוא לא רואה?

משנה: סטיס: צבע אדום.

מפני שהעם מסתכלין בו: ובבית המקדש שהיו מברכים בשם המפורש היתה השכינה שורה על הידיים של הכהנים ואסור להסתכל בהן והמסתכל עיניו כהות (-רש"י). ובזמן הזה גזרו משום הזמן שהיה בית המקדש קיים (-ריב"ן). ויש שכתבו שאם יסתכלו העם לא יכונו לברכה כראוי (-ר"ן).

(המשך בדף הבא ↓)

גמרא: פניו ידיו ורגליו: שאם יש מום ברגליו יראו זאת כשחולץ מנעליו. ויסתכלו על כך ומתוך כך יבואו להסתכל על ידיו (-זהו לפירוש רש"י, ולפירוש הר"ן הדבר יבטל את כוונתם). וכן במום שעל פניו.

בוהקניות: מנומרות בנקודות.

דעבי קולך: קולך עבה, ופסול אתה לעלות לדוכן לשיר בבית המקדש - לו היית לוי.

וחיכיתי לה': ואת הפסוק הזה היה אומר 'והיכיתי' כי אינו יכול לומר את האות 'ח' אלא מבטא אותה כאות 'ה', ונשמע מזה חירוף וגידוף ח"ו..

החת"ס מבאר שרבי חייא רמז לרבי שמעון שמכיון שמום הפוסל בכהנים ולויים פוסל גם בסנהדרין, אם כן כמו שהיה פסול ללוייה כך הוא פסול מלכהן בנשיאות (הדומה לסנהדרין) לאחר רבי אביו. ורבי אמר לבנו ששייב לו שאם כן אתה רבי חייא לא ראוי להיות דיין כמובא בסנהדרין שמי שאין דיבורו ברור אינו יכול להיות דיין, אמנם ודאי שאם אתה ראוי להיות דיין גם רבי שמעון ראוי להיות נשיא.

משנה: איני עובר לפני התיבה בצבועין: כלומר בבגדים צבועניים – לא נותנים לו לרדת כלל לתיבה.

גמרא: לימא תנינא להא דתנו רבנן: האם מדברי המשנה אנו רואים כדברי הברייתא המצריכה תפילין מרובעות? הגמרא דוחה שמהמשנה אין ראייה. כי היה מקום לומר שהמשנה מדברת דוקא על תפילין העשויות כאגוז שאין להם תחתית היושבת על הראש, אבל תפילן עגולות שתחתיתן ישרה היה מקום לומר שמותר. אמנם מהברייתא לומדים שהלכה למשה מסיני שדוקא מרובעות.

בתפרן ובאלכסון: יש להיזהר כשהוא תופר את התפילין שלא ימשוך את חוט התפירה יותר מידי ויקלקל את הריבוע של התפילין. וגם צריך שיהיו מרובעות לגמרי דהיינו שהאלכסון שלהם יהיה כשיעור אלכסון של ריבוע גמור (לפי החישוב של אצבע בריבוע = אצבע ושני חומשין באלכסון).